

การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ The Influencing of Psychological Factors Towards The Decision Making of Investors in Stock Market Investment

ชัยยุทธ วนาพิทักษ์กุล

นักศึกษานิเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมป์ฟอร์ด

16 ถนนสายมอเตอร์เวย์ (กม.2) ประเวศ กรุงเทพฯ 10250

Email : jay_joe@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุนในการตัดสินใจลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาให้ทราบถึงวิธีคิดและมุมมองของนักลงทุนในการลงทุนอย่างปลอดภัย 3) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของเครื่องมือที่นักลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ วิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์โดยวิธีการที่ต่างกัน โดยคำนึงถึงปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยการเรียนรู้ ปัจจัยความเชื่อ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 2) นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยคำนึงถึงวิธีการ ผลกำไร ผลขาดทุน เครื่องมือที่ต่างกัน ซึ่งนักลงทุนมีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 3) เครื่องมือของนักลงทุนสามารถช่วยให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนได้โดยให้ผลกำไร ป้องกันการขาดทุน และความเสี่ยงได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

คำสำคัญ : การตัดสินใจ การลงทุน นักลงทุน

Abstract

The objectives of this study were 1) to explore psychological factor of investor for investment in the stock market. 2) to know how are safety direction thinking and vision investment. 3) to explore satisfaction of tool for investment. Research Methodology: The sample consisted of questionnaires were collected from sample group of 400 accidental sampling investor who invest in the stock. The statistics used for analysis included percentage, standard deviation, t-test, One-way Anova, and Scheffe's method. Research findings were as follows: 1) Investor considered investment by the different psychological factors which had statistical significant difference at .05 level. 2) Investor considered to difference method, benefit, lose which had statistical significant difference at .05 level. 3) Tool can be satisfy benefit, lose and risk for investor.

Keywords : Decision Making , Investment , Investor

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัยนี้เกิดขึ้นเนื่องจากผู้วิจัยมีความสงสัยในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนว่าสิ่งใดเป็นตัวชี้้นำทำให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์นั้นๆ ซึ่งหมายความว่าลงทุนแล้วจะได้รับผลกำไรจากการลงทุนนั้นๆ ในอัตราที่เป็นที่พอใจ ไม่ว่าจะเป็นกรณีซื้อหรือขายก็ตาม เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุน เพื่อเป็นแนวทางการการศึกษาการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับนักลงทุนที่คิดจะเริ่มลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และอาศัยแนวทางนั้นๆ เป็นการเริ่มต้นสำหรับการเริ่มลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน จึงตัดสินใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว และคิดว่าจะสามารถนำผลวิจัยไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อการลงทุนในภายภาคหน้าได้

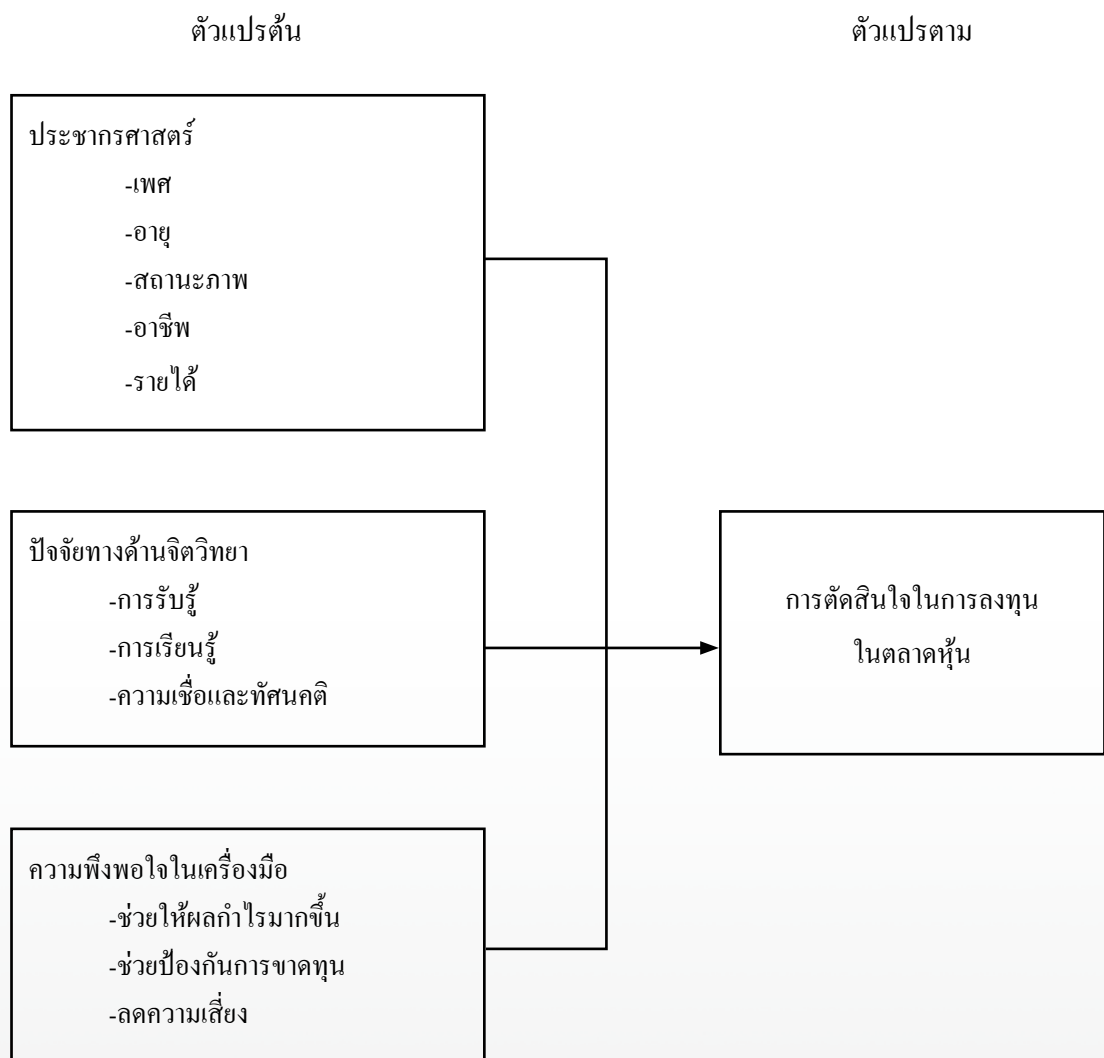
นักลงทุนหรือนักเล่นหุ้นในปัจจุบันต่างก็พยายามหาวิธีการ หรือการวิเคราะห์ต่างๆ ที่ใช้ในการพยากรณ์ราคาในอนาคต การลงทุนในตลาดหุ้นไทย โดยอาศัยจากข้อมูลหลายด้าน เช่น สภาพเศรษฐกิจ ผลประกอบการของธุรกิจรวมถึงแนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ อัตราดอกเบี้ย สภาพทางการเมืองของรัฐบาล สภาพตลาดต่างประเทศ เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุนในการลงทุนในหลักทรัพย์ เพื่อประโยชน์แก่นักลงทุนรายใหม่ที่ต้องการทราบถึงปัจจัยต่างๆ ในการลงทุนได้อย่างปลอดภัย ซึ่งการลงทุนในปัจจุบันมีปัจจัยในหลายๆ ด้าน จึงต้องมีการศึกษาถึงวิธีการของนักลงทุนที่มีประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการลงทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงวิธีคิดและมุมมองในการลงทุนของนักลงทุนในการลงทุนอย่างปลอดภัย
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของเครื่องมือที่นักลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักลงทุนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน
2. นักลงทุนที่มีปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน
3. นักลงทุนที่มีปัจจัยทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน
4. นักลงทุนที่มีปัจจัยทางจิตวิทยาด้านความเชื่อถือที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิงพิศ แก้วเพชร (2539) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการแบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป และลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และข้อเสนอแนะ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนนั้นจะวิเคราะห์ตามทฤษฎีการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยปัจจัยหลักที่นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณา มี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยทางเทคนิค ตามลำดับ

เรืองฤดี อุดมอนุสรณ์ (2539) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แห่งหนึ่ง ระยะเวลารวม 36 เดือน โดยแยกกลุ่มผู้ลงทุนตามรายได้ คือ กลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้สูง กลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้ปานกลาง กลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้น้อย ซึ่งจากการศึกษาจากกลุ่มผู้ลงทุนทั้งหมด พบว่า กลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้สูง และกลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้ปานกลาง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักลงทุนอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ได้แก่ รายได้ของผู้ลงทุน และราคาของหลักทรัพย์ และยังพบว่า กลุ่มผู้ลงทุนที่มีรายได้สูง และมีรายได้ปานกลางมีความต้องการในการลงทุนในหลักทรัพย์สูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

ปริญญญา อภิวัฒนสร (2546) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมในการลงทุนกองทุนรวมของผู้ลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานการลงทุนในด้าน นโยบายการลงทุน และหนังสือชี้ชวนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของผู้ลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปณิดา แซ่ตั้ง และ คณะ (2555) ศึกษาพฤติกรรมการลงทุนเชิงจิตวิทยาโดยใช้ทฤษฎีความเสี่ยงและผลตอบแทน กรณีศึกษานักลงทุนจังหวัด สุราษฎร์ธานี นักลงทุนส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 30-55 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง มีประสบการณ์ด้านการลงทุนมากกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้ประจำและเป็นเจ้าของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุส่วนใหญ่ที่อยู่ในวัย เมื่อจำแนกนักลงทุนออกเป็น 2 มิติ คือมิติช่วงอายุ 3 ช่วงอายุคือ ระยะสะสม ระยะมั่นคง ระยะใช้จ่าย และมีมิติระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง 3 ระดับคือ รับความเสี่ยงได้น้อย รับความเสี่ยงได้ปานกลาง รับความเสี่ยงได้มาก

ขอบเขตงานวิจัย

1. ประกอบด้วยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนในตลาดหุ้นในเขตกรุงเทพมหานครส่วนประสมทางการวิจัยปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) ประกอบด้วย การสูง การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อถือ
2. กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษากลุ่มนักลงทุนในตลาดหุ้นในเขตกรุงเทพมหานครโดยการทำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักลงทุนรายใหม่ที่สนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ สำหรับศึกษาและเรียนรู้ถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยาในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
2. เพื่อสามารถนำไปต่อยอดศึกษาเพิ่มเติมถึงวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุน
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการลงทุนและเป็นแนวทางศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาต่อการลงทุน

ผลการวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยจิตวิทยาของนักลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงวิธีคิดและมุมมองในการลงทุนของนักลงทุนอย่างปลอดภัย สำหรับนักลงทุนรายใหม่ที่มีความสนใจลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อให้ทราบถึงวิธีคิด หรือ เครื่องมือต่างๆ ที่จะต้องศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นตัวช่วยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ ผลการวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักลงทุนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานที่ 1

H0 : นักลงทุนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	3.70	0.87	3.58	0.91	1.305	.434
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	3.76	0.83	3.69	0.76	0.880	.374
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	3.61	0.94	3.60	0.97	0.167	.972
รวม	3.69	0.88	3.62	0.88	0.784	.593

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า t เท่ากับ 0.784 และค่า Sig. เท่ากับ .593 ซึ่งมากกว่า .05 หมายถึง ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า เพศที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบสมมติฐานที่ 2

H0 : นักลงทุนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	ต่ำกว่า 20ปี		20-29ปี		30-39ปี		40-49ปี		50-59ปี		มากกว่า60ปี		f	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	4.33	1.15	3.62	0.78	3.59	0.92	3.77	0.75	3.38	1.01	4.26	0.72	4.758	.000
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	4.66	0.57	3.69	0.85	3.62	0.74	3.94	0.72	3.49	0.84	4.11	0.90	5.283	.000
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	4.33	1.15	3.72	0.96	3.43	0.89	3.85	0.92	3.20	0.91	4.30	0.78	8.753	.000
รวม	4.44	0.95	3.67	0.86	3.54	0.85	3.85	0.79	3.35	0.92	4.22	0.80	6.264	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่าโดยรวม ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า f เท่ากับ 6.264 และค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายถึง ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบสมมติฐานที่ 3

H0 : นักลงทุนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานะภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	โสด		สมรส		หย่าร้าง		f	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	3.55	0.87	3.68	0.93	4.16	0.60	7.594	.001
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	3.68	0.78	3.72	0.82	4.08	0.79	3.908	.021
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	3.57	0.91	3.60	1.01	3.83	0.92	1.227	.104
รวม	3.60	0.85	3.66	0.92	4.02	0.77	4.243	.042

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานะภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่า ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า f เท่ากับ 4.243 และค่า Sig. เท่ากับ .042

ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายถึง ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า สถานภาพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบสมมติฐานที่ 4

H0 : นักลงทุนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	ต่ำกว่า				สูงกว่า				f	Sig.
	ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาโท			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	3.31	0.82	3.60	0.92	3.75	0.86	3.89	0.70	3.552	.015
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	3.59	1.01	3.69	0.78	3.75	0.75	3.95	0.84	1.713	.064
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	3.81	0.89	3.51	0.97	3.67	0.96	3.71	0.86	1.612	.046
รวม	3.57	0.90	3.60	0.89	3.72	0.85	3.85	0.80	2.292	.041

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวมพบว่า ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า f เท่ากับ 2.292 และค่า Sig. เท่ากับ .041 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายถึง ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า การศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบสมมติฐานที่ 5

H0 : นักลงทุนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	นักเรียน/		ข้าราชการ/		พนักงาน		ธุรกิจ				f	Sig.
	นักศึกษา		รัฐวิสาหกิจ		บริษัทเอกชน		ส่วนตัว		เกษียณ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	2.70	0.82	3.36	0.88	3.66	0.81	3.93	0.83	2.50	1.16	13.383	.000
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	4.30	0.94	3.47	0.82	3.67	0.75	3.91	0.83	3.41	0.79	4.450	.001
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	4.20	0.91	3.36	0.81	3.56	0.91	3.86	0.93	2.33	0.98	9.914	.000
รวม	3.73	0.89	3.39	0.83	3.63	0.82	3.90	0.86	2.74	0.97	9.249	.0003

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการอาชีพที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวมพบว่า ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า f เท่ากับ 9.249 และค่า Sig. เท่ากับ .0003 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายถึง ขอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบสมมติฐานที่ 6

H0 : นักลงทุนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	ต่ำกว่า15000		15001-35000		35001-55000		55001-75000		75001-95000		มากกว่า 95000		f	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เครื่องมือที่ช่วยให้กำไรมากขึ้น	3.58	0.50	3.25	1.24	3.58	0.49	3.77	0.61	3.96	0.52	3.65	1.19	5.026	.000
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	3.29	0.58	3.61	1.03	3.47	0.64	3.68	0.60	4.02	0.68	3.90	0.90	5.980	.000
เครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยง	3.00	0.00	3.41	1.23	3.43	0.52	3.71	0.76	3.93	0.78	3.63	1.22	4.627	.000
รวม	3.29	0.36	3.42	1.16	3.49	0.63	3.72	0.65	3.97	0.66	3.72	1.10	5.211	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวมพบว่า ความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุน มีค่า f เท่ากับ 5.211 และค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายถึง ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยการเรียนรู้ ปัจจัยความเชื่อ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 7 นักลงทุนที่มีปัจจัยการรับรู้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานที่ 7

H0: นักลงทุนที่มีปัจจัยการรับรู้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

H1: นักลงทุนที่มีปัจจัยการรับรู้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	ระดับปัจจัยพื้นฐาน		เศรษฐกิจ		อุตสาหกรรม		ผลการดำเนินงาน	
	f	Sig.	f	Sig.	f	Sig.	f	Sig.
เครื่องมือที่ช่วยให้ได้กำไรมากขึ้น	9.415	.000	21.481	.000	6.743	.000	2.562	.038
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	20.226	.000	29.351	.000	18.786	.000	9.340	.000
เครื่องมือที่ช่วยให้ลดความเสี่ยงได้	12.476	.000	22.282	.000	18.965	.000	4.509	.001
รวม	14.039	.000	24.371	.000	8.164	.000	5.470	.013

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวมพบว่า การรับรู้ปัจจัยพื้นฐาน มีค่า f เท่ากับ 14.039 และค่า Sig. เท่ากับ .000 การรับรู้สถานะทางเศรษฐกิจ มีค่า f เท่ากับ 24.371 และค่า Sig. เท่ากับ .000 การรับรู้สถานะทาง

อุตสาหกรรม มีค่า f เท่ากับ 18.164 และค่า Sig เท่ากับ .000 และปัจจัยการรับรู้ผลการดำเนินงาน มีค่า f เท่ากับ 5.470 และค่า Sig เท่ากับ .013 ซึ่งค่า Sig ของทุกปัจจัย มีค่าน้อยกว่า .05 หมายถึง ขอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ปัจจัยการรับรู้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8 นักลงทุนที่มีปัจจัยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานที่ 8

H0 : นักลงทุนที่มีปัจจัยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีปัจจัยการเรียนรู้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	แนวโน้มและเส้นแนวโน้ม		แนวรับและแนวต้าน	
	f	Sig.	f	Sig.
เครื่องมือที่ช่วยให้ได้ กำไรมากขึ้น	9.937	.000	7.903	.000
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	7.730	.000	3.102	.016
เครื่องมือที่ช่วยให้ลดความเสี่ยงได้	12.46	.000	10.60	.000
รวม	10.04	.000	7.201	.005

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยการเรียนรู้ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวม พบว่า การเรียนรู้ด้านแนวโน้มและเส้นแนวโน้ม มีค่า f เท่ากับ 10.04 และค่า Sig เท่ากับ .000 และการเรียนรู้ด้านแนวรับและแนวต้านมีค่า f เท่ากับ 7.201 และค่า Sig เท่ากับ .005 ซึ่งทั้งหมดมีค่า Sig น้อยกว่า .05 หมายถึง ขอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ปัจจัยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 9 นักลงทุนที่มีปัจจัยความเชื่อที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานที่ 9

H0 : นักลงทุนที่มีปัจจัยความเชื่อที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน

H1 : นักลงทุนที่มีปัจจัยความเชื่อแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จำแนกตามความพึงพอใจในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

การตัดสินใจลงทุน	เงินลงทุน		อายุและสุขภาพ		การศึกษา/ประสบการณ์		เวลา		ภูมิ شأنงาน	
	f	Sig.	f	Sig.	f	Sig.	f	Sig.	f	Sig.
เครื่องมือที่ช่วยให้ได้กำไรมากขึ้น	3.316	.020	5.810	.000	11.334	.000	12.177	.000	8.237	.000
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันการขาดทุน	3.182	.024	7.547	.000	19.186	.000	7.599	.000	13.58	.000
เครื่องมือที่ช่วยให้ลดความเสี่ยงได้	3.132	.026	8.882	.000	16.122	.000	8.707	.000	16.258	.000
รวม	3.21	.023	7.413	.000	15.547	.000	9.494	.000	12.691	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยรวม พบว่า ข้อจำกัดเงินลงทุน มีค่า f เท่ากับ 3.21 และค่า Sig เท่ากับ .023 ข้อจำกัดด้านอายุและสุขภาพ มีค่า f เท่ากับ 7.413 และค่า Sig เท่ากับ .000 ข้อจำกัดด้านการศึกษาและประสบการณ์ มีค่า f เท่ากับ 15.547 และค่า Sig เท่ากับ .000 ข้อจำกัดด้านเวลา มีค่า f เท่ากับ 15.547 และค่า Sig เท่ากับ .000 และข้อจำกัดด้านภูมิ شأنงานความเสี่ยง มีค่า f เท่ากับ 12.691 และค่า Sig เท่ากับ .000 ซึ่งค่า Sig ทั้งหมดน้อยกว่า .05 หมายถึง ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ปัจจัยความเชื่อที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่

แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของเพชรบุรี ชุมทรัพย์ (2544) จุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ผู้ลงทุนที่มีอายุน้อย มักกล้าเสี่ยงและสนใจลงทุนที่ก่อให้เกิดความงอกเงยแก่เงินลงทุน แต่ผู้ลงทุนที่อายุระหว่าง 40-50 ปี อาจสนใจลงทุนในแบบที่ให้รายได้ประจำ ทั้งนี้เนื่องจากภาระทางครอบครัวและผู้ลงทุนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ยิ่งพอใจลงทุนในแบบที่ให้รายได้แน่นอน และยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ ปนิตา แซ่ตั้ง และ ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ (2555) ซึ่งผู้ลงทุนที่แตกต่างกันทางด้านประชากรศาสตร์ ทั้งอายุ การศึกษา ส่งผลทำให้แต่ละบุคคลมีความเสี่ยงที่สามารถรับได้แตกต่างกัน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งหมายถึง ปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยการเรียนรู้ และปัจจัยความเชื่อ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ พิงพิศ แก้วเพชร (2539) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนนั้นจะวิเคราะห์ตามทฤษฎีการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยปัจจัยหลักที่นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณามี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งมีการวิเคราะห์เบื้องต้นตั้งแต่ เศรษฐกิจ ตลาดหุ้น ภาคอุตสาหกรรม จนถึงหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นๆ ในส่วนปัจจัยทางด้านเทคนิคที่ใช้และมาวิเคราะห์แนวโน้มความเป็นไปของราคาหลักทรัพย์เพื่อทำการตัดสินใจ

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของเครื่องมือที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนจากกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยจะจำแนกเป็นรายละเอียดดังนี้

3.1 เปอร์เซ็นต์ผลตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างที่ลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ส่วนใหญ่เปอร์เซ็นต์ผลตอบแทน 10-20

3.2 ผลกำไรที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มากกว่า 30%

3.3 ในกรณีขาดทุน กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจขายในหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ตัดสินใจขายเมื่อขาดทุน 0-10%

3.4 เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจในการลงทุนของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เครื่องมือที่ใช้คือใช้ทั้งสองอย่างแต่ใช้ปัจจัยพื้นฐานเป็นหลัก

3.5 ทฤษฎีที่จำเป็นสำหรับใช้วิเคราะห์ปัจจัยเทคนิคของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ซึ่งเรียงลำดับเฉพาะปัจจัยที่จำเป็นและทำให้ผู้ลงทุนรายใหม่มีความปลอดภัยในการลงทุน

- 1.1 แหล่งที่มาในการตัดสินใจส่วนใหญ่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือโบรกเกอร์
- 1.2 ในกรณีขายเพื่อให้ได้กำไรส่วนใหญ่จะขายขณะที่กำลัง 30 % ขึ้นไป
- 1.3 ในกรณีขายขาดทุนส่วนใหญ่จะขายเมื่อขาดทุนไม่เกิน 10%
- 1.4 เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานเป็นหลักและศึกษาปัจจัยเทคนิคด้วยโดยส่วนใหญ่จะใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ รวมถึงการวิเคราะห์เส้นแนวโน้มประกอบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ยังกล่าวถึงภาพรวมของหลักทรัพย์ ไม่ได้เจาะจงลงในหลักทรัพย์แต่ละตัว ซึ่งอาจจะทำให้ผลงานวิจัยไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยภายในหลักทรัพย์นั้นๆ

2.2 ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในเขตเฉพาะกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถตอบโจทย์พฤติกรรมการลงทุนที่แตกต่างกันโดยสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันเพื่อความสมบูรณ์ที่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน. (2545). (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์ส่วนสิ่งพิมพ์ฝ่ายสื่อสารองค์กร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2544). การลงทุน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชนอน โชติอนันต์ พุทธิพรชนัน. (2554). จิตวิทยาการตลาด (Psychological factors). สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2557, เว็บไซต์ <http://graduate.east.spu.ac.th/graduate/admin/knowledge/A198Psychological.pdf>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). ข้อมูลการลงทุน. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ <http://www.tsi-thailand.org/index.php>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ <http://www.settrade.com/login.jsp?txtBrokerId=IPO>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). ทฤษฎีการลงทุน. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2558, เว็บไซต์ <http://www.set.or.th/education/th/education.html>
- นิเวศน์ เหมวชิรวรากร (2557). นิสัยนักลงทุน. คอลัมน์โลกในมุมมองของ Value Investor หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.
- ปนิดา แซ่ตั้ง และ ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ (2555). การศึกษาพฤติกรรมการลงทุนเชิงจิตวิทยาโดยใช้ทฤษฎีความเสี่ยงและผลตอบแทนกรณีศึกษานักลงทุนจังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ <http://www.ex-mba.buu.ac.th/Research>
- ปริญญ์ อภิวัฒน์สร(2546). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมในการลงทุนกองทุนรวมของผู้ลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ <http://www.ex-mba.buu.ac.th/Research>
- พิรศักดิ์ ชัยสุภกิจ (2553). เป้าหมายนักลงทุน. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- เพชร ขุนทรัพย์ (2531). การลงทุน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ <http://www.ex-mba.buu.ac.th/Research>

- เพชร ชุมทรัพย์ (2544). *หลักการลงทุน*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์.
- เรืองฤดี อุดมอนุสรณ์ (2539). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิลาสณี ชัยวรรณ (2548). *พฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนรายย่อย ณ ห้องค้าจังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, เว็บไซต์ http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2548/poleco0848wc_tpg.pdf
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: วีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- อัญญา ชันธิวิทย์ (2546). *การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์*. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.